

Finančné inštitúcie v historickom vývoji a ich postavenie vo vybranom období.

2.časť

Peter Baláži

1.Second Bank of the United States pod vedením Williama Jonesa

1.1 Prvé kroky Williama Jonesa

Skutočnosť, že nová banka sa ako jediná banka rozvíjala so širokou pobočkovou sieťou, so sebou samozrejme prinášala aj mnohé negatíva. Náležitou bankovky bol totižto podpis poverenej osoby. Jednalo sa výhradne o prezidenta banky, riaditeľa pobočky alebo pokladníka. Táto prax značne zbyrokratizovala schopnosti pobočiek vydávať bankovky. Pravdou však je, že na túto prax sa sťažovali najmä pobočky, ktoré emitovali veľké množstvá bankoviek do obehu a zhoršovali kondíciu banky ako takej. Týmto sa dostávame ku primárnemu problému pobočkovej siete Bank of the United States, a tým bola možnosť kontroly pobočiek. Manažment pobočiek bol v podstate minimálny a možnosť kontroly ich činnosti bola založená len na základe pokladníckej správy do Philadelphie raz mesačne. Osobné, lokálne a regionálne záujmy boli v prípade väčšiny pobočiek vždy nadradené záujmu banky ako federálnej inštitúcie s celoštátnym záujmom finančnej stability. Pri absencii modernej komunikácie, približne dekádu pred začiatkom stavby železníc v USA, trvalo približne štyri týždne, kým sa informácia z New Orleans dostala do Philadelphie. Prezident Jones sa teda o činnosti banky dozvedal so štvor- až osemtyždňovým omeškaním, čo samozrejme znemožňovalo akokoľvek koordinovať politiku pobočiek. William Jones, kandidát biznis sféry z Philadelphie, bol mužom, ktorému záležalo primárne na ziskovosti celej banky a na vysokých dividendách. Takéto počínanie mu nemožno zazlievať, keby sa nejednalo o federálnu inštitúciu založenú Kongresom USA vo verejnom záujme, aj keď v zakladajúcej listine bola uvedená ako súkromná spoločnosť.²⁸

Jones priamo podporoval extenzívne poskytovanie úverov, emitovanie bankoviek, dokonca nevyžadoval okamžité medzibankové zúčtovanie. Čo však z hľadiska manažmentu banky „pokazil“ najviac bolo, že nestanovil absolútne žiadne obmedzenia pre poskytovanie úverov pre jednotlivé pobočky. To znamenalo, že každá pobočka mohla teoreticky emitovať bankovky na základe rezerv celej Bank of the United States a nie na

²⁸ HAMMOND, Bray: *Banks and Politics in America from the Revolution to the Civil War*. Princeton : Princeton University Press. 1991. s.256. pozri: LEPLER, Jessica. *The Many Panics of 1837: People, Politics, and the Creation of a Transatlantic Financial Crisis*. Ithaca : Cornell University Press, 2013. 350 s.

základe rezerv príslušnej pobočky, alebo na základe nejakého koeficientu, zohľadňujúceho postavenie danej pobočky na finančnom trhu. Jones mal právomoc na to, aby si vyberal vhodných kandidátov, svojich blízkych, na obsadenie kľúčových pozícií riaditeľov a pokladníkov pobočiek. Toto svoje právo však nevyužíval a tak sa tieto pozície okamžite obsadili kandidátmi pochádzajúcimi z regiónov, ktorí mali primárny záujem generovať zisk a vysoké dividendy, na ktorých mali osobný zisk oni alebo ich blízki. Už v roku 1816 sa do rady guvernérov banky vo Philadelphii dostali niektorí poprední akcionári banky, ktorých záujmom bolo dvíhanie ceny akcií a výšky dividend. Banka prostredníctvom tlače vyhlasovala, že je v perfektnnej kondícii a stav jej rezerv sa bezpečne naplňa v tempe prekračujúcom očakávania stanovené pri začiatku jej fungovania. Pri druhej splátke štátnych bánk, ktoré museli previesť federálne vklady na účet novej banky dokonca rada guvernérov rozhodla o odklade tejto splátky, pretože údajne tieto peniaze vďaka svojej dobrej kondícii okamžite nepotrebuje. Aby toho nebolo málo, banka dokonca zaplatila úroky z týchto peňazí federálnej vláde a priamo tak odpísala v priebehu nasledujúceho roka 6 miliónov USD.²⁹ Federálna banka tieto rezervy samozrejme veľmi potrebovala, pretože rezervy v Baltimore a New Yorku sa dostávali už na kritické hodnoty. Preto bol v decembri 1816 vyslaný John Sergeant do Londýna, aby sa pokúsil vyjednať pôžičku vo výške 5 mil. USD v kovoch v niektorom z popredných finančných domov. Banka v rámci svojej reklamnej kampane túto informáciu široko publikovala spolu s informáciou že podmienky pôžičky určito budú výborné, keďže už pred pár týždňami dostala ponuku na pôžičku vo výške 10 mil. USD. Realita však bola iná, pretože Sergeant hneď po príchode do Británie zistil, že Barings nemajú záujem o pôžičku vo výške 5 mil. a až po dohode s ďalším domom, konkrétne Reid, Irving and Co. ponúkli Sergeantovi pôžičku vo výške 3,195,000 USD v striebre pri úroku 5%. Banka túto pôžičku prijala a v tichosti ju v priebehu roka 1817 previezla na druhú stranu Atlantiku. Spolu s ďalšími menšími pôžičkami si banka požičala z Británie, Francúzska, Portugalska a Jamajky do konca roka 1818 viac ako 7 mil. USD, z ktorých financovala svoju expanzívnu politiku.³⁰

Stephen Girard, ktorého som spomenul už vyššie, bol tiež v tejto rade, ale on z pozície najväčšieho akcionára nemal záujem o nezdravé dvíhanie dividend, ale keďže bol v menšine, tak po polroku fungovania banky odpredal všetky svoje akcie, odstúpil z rady

²⁹ CATTERALL, Ralph. *The Second Bank of the United States*. Chicago : The University of Chicago press, 1903. s. 24-25.

³⁰ HAMMOND, Bray. *Banks and Politics in America from the Revolution to the Civil War*. Princeton : Princeton University Press. 1991. s.254-255.

guvernérov a s bankou už v budúcnosti nemal nič spoločné.³¹ Možno keby Jones dosadil svojich blízkych a skúsených ľudí, bankárov, z Philadelphie do všetkých pobočiek ihneď v roku 1816 nebolo by nikdy došlo ku kríze z roku 1819. Za túto krízu je totižto primárne zodpovedná federálna banka svojim neuváženým a sebeckým konaním v prvých dvoch rokoch fungovania. Pobočky z juhu a stredu USA neúmerne emitovali bankovky a na tento fakt doplácali pobočky na severe krajiny, najmä v Novom Anglicku. Vnútroštátny obchod totiž smeroval z juhu, ktorého poľnohospodárske produkty nakupoval sever, čo spôsobovalo, že južanské bankovky federálnej banky museli, v prípade, že boli predložené na vyplatenie, splácať pobočky na severe. Tým pádom tieto pobočky prichádzali o svoje rezervy, aj keď ony sa správali zodpovedne. Pobočky na juhu tak de facto niesli menšie bremeno, vyplývajúce z povinnosti vyplácať bankovky v nominálnej hodnote, aké by v skutočnosti mali a banky na severe zas naopak.³²

Bez ohľadu na pozitíva a negatíva, ktoré vyplývali z existencie pobočkovej siete, treba uviesť, že z dlhodobého hľadiska boli pobočky novým javom, ktorý nemal v minulosti svoj precedens a veľkou mierou tieto pobočky v dlhodobom horizonte znamenali sprehľadnenie a zefektívnenie medzibankového trhu. Znamenali všeobecný pokles marží za nákup cudzích bankoviek, čím umožnili ich väčšiu rozšírenosť, ale najmä boli garanciou existencie prvého papierového legálneho federálneho platidla v USA. Pobočky pôsobili od dvadsiatych rokov aj ako kvázi-kontrolný orgán v rámci jednotlivých regiónov. Tým, že „BUS“ mala pobočky v každom meste, spôsobila, že štátne banky museli nasledovať svoje pravidlo, podľa ktorého si banky v danom meste vyrovnávajú vzájomné záväzky na týždennej báze. Tým, že v meste bola pobočka federálnej banky, si banky v tomto meste museli dávať veľký pozor na neúmerne emitovanie bankoviek. Už sa nemohli spoliehať na to, že veľkú časť ich bankoviek nebudú musieť nikdy splatiť, vzhľadom na veľkú vzdialenosť a pole pôsobnosti v ktorom sa daná bankovka mohla používať.³³ Obdobie 1816-1818 bolo rokmi falošnej nádeje. Bank of the United States bola nanovo ustanovenou inštitúciou s pochybnou ústavnosťou. Poprední politickí lídri, ktorí

³¹ CATTERALL, Ralph. *The Second Bank of the United States*. Chicago : The University of Chicago press, 1903. s. 39.

³² ROTHBARD, Murray Newton: *Panic of 1819: Reactions and Policies*. Thousand Oaks : BN Publishing, 2012. s. 8.

³³ CATTERALL, Ralph. *The Second Bank of the United States*. Chicago : The University of Chicago press, 1903. s. 35.

boli pred vojnou zásadne proti prvej federálnej banke, boli teraz jej veľkí priaznivci. Komerčné banky rozpoznali miesto, ktoré federálna banka zastávala v systéme, vláda si rýchlo obľúbila jej špeciálne služby a výhodné podmienky obstarávania dlhu. Obdobie nevyplácania vkladov v nominálnej hodnote skončilo, aj keď len na oko. Ustanovenie federálnej banky v USA v roku 1817 odkopírovala Kanada, ktorá ustanovila „Bank of Montreal“ na odporúčanie bývalého amerického ministra financií Alexandra Hamiltona. Kroky, ktoré banka spočiatku podnikala neboli vládou kontrolované, ale boli v tichosti ospravedlňované ako dôsledok traumy vlády pri financovaní vojny. Nová banka neprevzala záväzky prvej banky, ktorej bankovky ostali v obehu nekryté. Banka tak bez záväzkov sa, spoločne s komerčnými bankami, pustila do nekontrolovanej expanzie a tlačenia peňazí do obehu, čo viedlo ku druhému celoštátnemu zastaveniu vyplácania vkladov hneď ako prišli problémy.³⁴

Komerčné a štátne banky hľadali rôzne cesty, ako sa zbaviť federálnej banky, ktorá im spočiatku síce veľmi vyhovovala, keďže priniesla určité záruky a stabilitu finančnému trhu, avšak od momentu, kedy mali začať splácať svoje prvé záväzky voči nej a keď si uvedomili aké dopady na ich nekontrolovateľnú expanziu nekrytých bankoviek pre ich biznis federálna inštitúcia znamená, vidíme rôzne politické, legislatívne ale aj osobné snahy túto banku odstrániť. Tieto faktory budú rozobrané v praktickej analýze, pretože práve tieto strety výrazne ovplyvnili sformovanie bankového systému USA a precedensy, ktoré v rámci prvých piatich rokov fungovania banky vznikli a ovplyvňovali finančný trh Únie až do ustanovenie FRS na začiatku 20. storočia.

Roky úradu Williama Jonesa môžeme bez pochyb nazvať rokmi krachu popularity a aj zodpovednosti banky. Hospodársky tlak v roku 1818 priviedol banku na okraj popularity, čo sa veľmi rýchlo prenieslo aj na Kongres. 25. novembra John C. Spencer, reprezentant New Yorku, predstavil rezolúciu, požadujúcu podrobné vyšetrovanie banky výborom Snemovne. Tento návrh bol schválený o päť dní neskôr a komisia, na čele so Spencerom, 16. januára nasledujúceho roku vyšla so správou, obviňujúcou manažment banky z plytvania, početných špekulácií a zneužitia zakladajúcej listiny. Tieto prehrešky zahŕňali aj nákup súkromných akcií v hodnote 2 mil. dolárov z prostriedkov poskytnutých

³⁴ HAMMOND, Bray: *Banks and Politics in America from the Revolution to the Civil War*. Princeton : Princeton University Press. 1991. s 251.

vládou, výpomoc akcionárom vyhnúť sa platbe zlata v rámci svojho počiatočného vkladu, financovanie dlhu jednotlivými pobočkami, vyplácanie dividend akcionárom, ktorí ešte nesplatili svoj vklad. Správa taktiež karhala banku za to, že niektorí akcionári mali počas volieb guvernéra viac ako tridsať hlasov. Tón, akým bola správa napísaná a následne prednesená, však pôsobil veľmi nevraživo a urážajúco, čo spôsobilo, že správa nebola v Kongrese pozitívne prijatá a Spencer ju musel stiahnuť.³⁵

Vo svojej podstate správa nebola nepresná alebo účelovo prispôbená na očiernenie banky, ale ako v nasledujúcej časti načrtnem, banka bola skutočne manažovaná veľmi zle a súkromné záujmy jednotlivých podnikateľov v nej mali dominantné postavenie.

1.2 Baltimorská konšpirácia

Second Bank of the United States bola banka založená v čase nebezpečnej inflácie a špekulácií na trhu. Hazardovanie s akciami banky bolo jedným z najrozšírenejších. Od roku 1815 bolo založených po celej krajine mnoho bánk tak vznikala skutočne široký priestor pre špekulácie. Najviac bankoviek bolo emitovaných bankami vo Philadelphii a Baltimore. Až takmer šesťnásťtisíc osôb bolo zaregistrovaných ako držitelia akcií skrz pobočku v Baltimore. Väčšina týchto držiteľov však boli len nastrčené osoby, prostredníctvom ktorých obchodnícka elita v meste kontrolovala banku. Táto klika mala dokonca majoritný hlas pri voľbe riaditeľov tejto pobočky, a skrz nahromadený a následne aj vypožičaný kapitál dokázali ovplyvňovať ceny akcií banky, cez dlh nakupovať nové akcie a dokonca skrz svoju silu si nechávala vyplácať dividendy aj za akcie, ktoré neboli splatené.³⁶

Spomínanú úzku kliku v Baltimore tvoril James A. Buchanan, riaditeľ pobočky a James W. McCulloch, jej pokladník. Známa firma Smith and Buchanan bola vedúcou finančnou silou v meste a už dvadsaťpäť rokov formovala a kontrolovala „morálne, politické a obchodné smerovanie mesta“. Je teda jasné, že Buchanan ako riaditeľ pobočky dbal v prvom rade na svoje záujmy a nie o dobré meno banky alebo jej úspešné fungovanie. Pokladník McCulloch bol chudobný úradník ochotný urobiť čokoľvek.

³⁵ CATTERALL, Ralph. *The Second Bank of the United States*. Chicago : The University of Chicago press, 1903. s. 58.

³⁶ Tamže, s. 39-40.

Posledným v tejto skupine bol George Williams. Ako som už vyššie uviedol, táto trojica, prostredníctvom nastrčených osôb, ovládala dozornú radu banky. Ďalším krokom bolo ovplyvňovanie trhovej ceny akcií, čo sa dalo docieľiť prudko expanzívnou politikou emitovania bankoviek, ktoré však boli emitované na vrub pobočiek na severe krajiny. Počas prvých dvoch rokov Baltimore takto dostal do obehu až 12,5 mil. dolárov. Pobočka bola väčšinu času mohutným dlžníkom v rámci medzipobočkového zúčtovania a jej dlh zväčša presahoval 8 miliónov. Ďalšou cestou umelého zvyšovania ceny akcií bolo stále väčšie nakupovanie akcií touto skupinou. V apríli a júni 1817 Buchanan a McCulloch kúpili 19 940 akcií od D. A. Smitha. Ku koncu tejto aféry mali v rukách záväzky voči banke v hodnote 6 397 626 USD. Na aktívne držanie takéhoto množstva akcií bolo potrebné permanentne držať veľké množstvo hotovosti. Tento problém skupina vyriešila opäť veľmi jednoducho a zabezpečila, aby banka sama pristúpila na výkup ich akcií v hodnote 25% nad nominálnou hodnotou. Tieto akcie ďalej použila ako zábezpeku na ďalšie pôžičky. Akcie sa však splácali len pomaly a úplne splatených bolo len niečo viac ako 2500 akcií. Môžeme povedať, že pri vtedajšej praktike 25 percentného preddavku pri kúpe akcií, mala banka k dispozícii len približne 330 000 dolárov z celkovej sumy viac ako 1,6 milióna. Skupina takto ďalej nakupovala čoraz viac a viac akcií, pričom banke ostávali len nesplatené akcie. Skupina si samozrejme nechávala vyplácať dividendy za všetky akcie v jej držbe, bez ohľadu na to, či sú splatené. Keďže pokladník bol správcom všetkých nesplatených pohľadávok, nikto z centrálného vedenia Bank of the United States nemal poňatia o tom, že takmer žiadne kovy neboli vyplácané za pobočkou emitované akcie. To samozrejme viedlo ku nízkym zásobám mincí v rezervách pobočky. Rezervy miestami klesli len na 30 tisíc USD v minciach, čo predstavovalo obrovské riziko a hazard so samotnou likviditou pobočky. Napriek tomu všetkému dozorná rada pobočky ticho spolupracovala na tejto pyramíde, čo poukazuje na trestuhodnú nekompetentnosť hraničiacu s trestným činom.³⁷

Táto činnosť síce ukazuje nekompetentnosť, avšak samotný podvod začal až v polovici augusta 1817, kedy celková výška poskytnutých úverov pobočkou predstavovala len 314 850 dolárov. Ihneď po uzurpácii moci Buchananom a McCullochom táto suma, podľa záznamov, vzrástla na 857 350 dolárov, čo bolo výsledkom pôžičky pre Smith and Buchanan. Následne si sám Buchanan 11. septembra požičal od banky 798 301

³⁷ CATTERALL, Ralph. *The Second Bank of the United States*. Chicago : The University of Chicago press, 1903. s. 42-45.

dolárov a ako zábezpeku za túto pôžičku vložil nesplatené akcie danej pobočky, ku čomu mu dopomohol McCulloch, ktorý si taktiež vypožičal 574 001 dolárov, napriek tomu, že sám nemal absolútne žiadny majetok. George Williams si takto zabezpečil 169 833 dolárov, čím sa celková výška ich dlhu voči banke dostala na úroveň viac ako 1,5 milióna dolárov, ktoré boli kryté len nesplatenými akciami pobočky. Splatnosť týchto pôžičiek bola neustále odsúvaná a úroky boli odpustené bez vedomia dozornej rady. Dokonca aj na prelome rokov 1818 a 1819, kedy v krajine naplno zúrila finančná kríza a akcie pobočky boli len tesne nad nominálom, nebola skupina ochotná splatiť svoj dlh a opäť splatnosť predĺžila.³⁸

1.3 Výsledky pôsobenia Williama Jonesa

Po vypuknutí finančnej krízy v USA na jeseň 1818 už tento pyramídový model nemohol ďalej pokračovať. 20. októbra si centrála vyžiadala zoznam všetkých pôžičiek všetkých pobočiek. Zoznam vyžadoval uviesť zoznam bankoviek emitovaných na vrub vlozenej zábezpeky, meno dlžníka a opis zábezpeky. Keďže táto skupina fungovala na základe uzatvoreného systému obehu informácií, tieto detaily neboli posúvané ďalej ani rade ani centrále a tak prisvojovaniu si práva vydávať pôžičky na základe nesplatených akcií sebe navzájom, klamaniu predstavenstvu pobočky, falošným záznamom v účtovných knihách pobočky a falošným správam centrále bol koniec. Po rezignácii Jonesa v januári 1819 bola banka prinútená okamžite napraviť všetky zlyhania po celej sieti, no predovšetkým v Baltimore, ktorý bol suverénne jej najväčšou záťažou. 22. januára 1819 bolo vyhlásením dozornej rady centrálnej banky vo Philadelphii zakázané akékoľvek diskontovanie alebo predlžovanie pôžičiek zabezpečených akciami bez súhlasu predstavenstva. Toto vyhlásenie ukončilo akékoľvek ďalšie manipulácie v Baltimore, čo spôsobilo, že spomenutá trojica už nemohla naďalej dlhom financovať svoj dlh voči banke, teda skrachovala a zanechala za sebou nesplatený dlh v celkovej výške 1,4 milióna dolárov. Smith and Buchanan neboli schopní vyplatiť dlho vo výške 344 212 USD, J.V. McCulloch 429 049 USD a G. Williams dokonca 628 423 dolárov.³⁹ Celá táto aféra po zverejnení potopila popularitu už beztak nenávidenej banky⁴⁰ ešte viac ku dnu.⁴¹

³⁸ CATTERALL, Ralph. *The Second Bank of the United States*. Chicago : The University of Chicago press, 1903.s. 43.

Tabuľka 1 Prehľad pôsobenia pobočky v Baltimore vo vybranom období⁴²

1817	poskytunt é	zábezpeka v pobobe	množstvo vydaných	emitované na vrub iných	súvaha voči iným bankám	vkłady v	mince
Júl	5 182 031	0	418 470	3 309 420	322 220	448 76	219 79
Október 1818	7 923 739	2 743 283	532 340	7 232 072	228 039	421 01	90 057
Júl	9 289 349	3 358 349		8 363 630	210 938	584 37	95 634
Novembe	7 359 577	2 420 235		8 571 554	84 438		26 714

Z tabuľky vyššie je jasne viditeľná prudko expanzívna politika pobočky v podobe poskytnutých pôžičiek a emitovaných bankoviek emitovaných na vrub iných pobočiek. Toto všetko sa udialo bez akéhokoľvek upovedomenia centrálnej banky vo Philadeplhii. Ďalej je jasne viditeľný relatívny pokles rezerv banky v porovnaní vkladov s poskytnutými bankovkami. Alarmujúci je najmä rapídny pokles mincí, čo bol v danom období vlastne hlavný ukazovateľ kondície banky. V tabuľke nižšie je načrtnuté proporčné rozdelenie dlhu vyprodukovaného pobočkou v Baltimore na zvyšné pobočky. V danej tabuľke je jasne vidno, že táto pobočka účelovo emitovala bankovky na vrub pobočiek podľa ich veľkosti resp. podľa ich kapitalizácie, čo sa na jednej strane môže zdať ako logický krok, no v skutočnosti je to výsledok polohy mesta Baltimore vzhľadom na finančné toky vnútri krajiny. Baltimore, Maryland bol v danom období jeden z prvých južanských štátov, ktorého hlavným artiklom bola bavlna, ktorú statkári následne predávali na severe v priemyselných oblastiach New Yorku a New England.

³⁹ CATTERALL, Ralph. *The Second Bank of the United States*. Chicago : The University of Chicago press, 1903. s. 48.

⁴⁰ Banka bola v rámci finančnej krízy v roku 1818 opäť zatvoriť svoje pobočky z obavy pred vybraním všetkých vkladov jej klientmi. Tento krok bol extrémne nepopulárny u verejnosti, nakoľko samotné zatvorenie bánk trvalo pomerne dlho.

⁴¹ CATTERALL, Ralph. *The Second Bank of the United States*. Chicago : The University of Chicago press, 1903. s. 47.

⁴² ADAMS, Francis A. *John Quincy Adams, Memoirs, Comprising portions of his diary from 1795 to 1848*. Philadelphia : J. B. Lippincott & Co., 1875. s. 327.

Tabuľka 2 Prehľad dlhu v podobe bankoviek emitovaných na jednotlivé pobočky Bank of the United States jej pobočkou v Baltimore⁴³

Bankovky emitované Baltimoreskou pobočkou na jednotlivé pobočky	
Philadelphia	3 684 157
Boston	1 072 008
New York	1 831 514
ostatné	1 294 000
Spolu	7 881 679

Zatiaľ čo banka dospela ku zisku vo výške 1,1 milióna dolárov počas prvých dvoch rokoch fungovania, nasledujúce dva roky vyprodukovala stratu až 2,6 milióna dolárov. Prevažnou väčšinou to bol výsledok straty v Baltimore, no podobné problémy mali aj štyri pobočky na západe krajiny. V roku 1824 Langdon Cheves priznal, že 10-15% kapitálu požičaného týmito pobočkami nebolo nikdy splatených, a celková výška pohľadávok nesplatených alebo splatených po termíne splatnosti sa na tam vyšplhala na 6,3 milióna. Straty na nesplatených pôžičkách zaznamenali aj pobočky na juhu. Okrem samotného Baltimoreu sa jednalo o Norfolk, Charleston, Washington a Savannah. Avšak zatiaľ čo celková strata na západe predstavovala len 552 576 dolárov, strata na juhu krajiny predstavovala až 2,2 milióna dolárov. Relatívne pozitívny výsledok hospodárenia na západe bol spôsobený najmä prudkým nárastom hodnoty pozemkov skonfiškovaných v rámci likvidácie dlhov v rokoch 1818 a 1819. Vyššia odbornosť a zároveň aj zodpovednosť za osud Bank of the United States môže byť jasne deklarovaná na severe a východe USA. Najnižšiu stratu v danom období vyprodukovali pobočky v Portsmouthe, Bostone, New Yorku a Hartforde.⁴⁴

⁴³ ADAMS, Francis A. *John Quincy Adams, Memoirs, Comprising portions of his diary from 1795 to 1848*. Philadelphia : J. B. Lippincott & Co., 1875. s. 328.

⁴⁴ CATTERALL, Ralph. *The Second Bank of the United States*. Chicago : The University of Chicago press, 1903. s 66.

2. Second Bank of the United States pod vedením Langdona Chevesa

2.1 Prvé kroky Langdona Chevesa

V januári 1819 bol William Jones prinútený odstúpiť z úradu a na jeho čelo nastúpil Langdon Cheves, v tom čase známy americký politik, právnik a biznismen, pôvodom z Južnej Karolíny. Pôsobil aj ako člen Snemovne Reprezentantov vo vojnovom období v rokoch 1810-1815. Počas tohto obdobia slúžil ako Speaker of the House, čiže v našom ponímaní ho môžeme nazvať predsedom Snemovne.⁴⁵ Za zmienku stojí upozorniť na jeho pôvod - ako rodák z Južnej Karolíny bol v podstate prvým prezidentom centrálnej banky, ktorého pôvod sa nespájal s tradičným obchodným mestom, respektíve štátom. Jeho južanský pôvod bol v tom období vnímaný ako zásadná prekážka, nakoľko šlo o značne netradičný krok.

Bolo jasné, že spoločnosť, vláda a aj samotní veritelia banky očakávali okamžité kroky na uvoľnenie tlaku vyvíjaného na banku. Langdon Cheves postupne prichádzal s mnohými krokmi na ozdravenie banky. Rozhodol sa ponechať škrt v oblasti zníženia poskytovaných úverov, ktoré boli zavedené v dôsledku kauzy v Baltimore, na nezmenenej úrovni a dbal na dôsledné dodržiavanie limitov na poskytovanie pôžičiek. Kládol dôraz na to, aby štátne banky pravidelne vyrovnávali svoje záväzky a pohľadávky voči centrálnej banke - banky pôsobiace v jednom meste na báze týždenného zúčtovania a ostatné banky na báze zúčtovania mesačného. Tento krok výrazne sprehľadnil sieť poskytovaných úverov na regionálnej úrovni a jeho dodržiavanie dosiahlo vyššiu transparentnosť a ochranu pred expanzívnu politikou pobočiek centrálnej banky a rovnako vytváral tlak na zodpovedné správanie sa štátnych bánk.⁴⁶

Chevesovým ďalším krokom bola žiadosť na federálnu vládu o poskytnutie času pre banku na transfer verejných zdrojov v držbe banky z miest, kde boli alokované, do pobočiek, z ktorých boli v prevažnej miere distribuované. Centrálnej banke bolo vyhovené

⁴⁵ Pre viac informácií o živote Langdona Chevesa pozri: HUFF, Archie Vernon. *Langdon Cheves of South Carolina*. Columbia: University of South Carolina Press, 1977.

⁴⁶ CATTERALL, Ralph. *The first six years of the Second Bank of the United States*. Chicago : The university of Chicago press, 1902. s. 70.

a dosiahla tak na istý čas zmrazenie účtov federálnej banky, za účelom preskupenia prostriedkov v rámci pobočiek. Tento krok bol veľmi dôležitý, nakoľko problémové pobočky na východe krajiny sa bojovali s nedostatkom rezerv a práve tieto pobočky boli zväčša čistými poskytovateľmi prostriedkov federálnej vláde. Na druhej strane, pobočky na severe a na západe krajiny mali svoju situáciu pevnejšie pod kontrolou a ich rezervy boli vyššie aj v dôsledku toho, že boli čistým prijímateľom prostriedkov vyzberaných pre federálnu vládu vo forme daní alebo poplatkov. Ešte pred samotným trvalým mechanizmom prerozdelenia rezerv sa snažili riaditelia pobočiek súčasný stav korigovať rôznymi vlastnými protokolmi, ktoré uľahčovali ich pozíciu, avšak na makroúrovni pôsobili kontraproduktívne. Napríklad vyplácanie vládnych príjmov v pobočke bankovkami zo vzdialených častí krajiny - na mikroúrovni to síce uľahčovalo pozíciu danej pobočky, keďže sa zbavovala relatívne ťažie zameniteľných bankoviek, no v celkovom meradle tento krok spôsoboval celkovo vyššiu potrebu držby rezerv na tento účel vo všetkých pobočkách. Vzhľadom na neistotu a nedostatok informácií medzi pobočkami bolo vždy najpravdepodobnejšie, že štát bude najskôr schopný transferovať bankovky do miesta splatnosti a tam ich vymeniť za kovy. Toto bolo vždy jednoduchšie uskutočniteľné štátom alebo federálnou vládou ako drobným veriteľom. Jednotlivé pobočky sa taktiež snažili držať čo najdlhšie bankovky blízkych pobočiek, ktoré boli v prípade núdze ľahko konvertibilné. Táto metóda bola všeobecne známa a tak aj jednotlivé pobočky zákonite opätovne museli počítať s vyššími rezervami.⁴⁷

Cheves dostal čas na preskupenie rezerv, čím efektívne dosiahol zníženie tlaku na krízové pobočky na pobreží USA. Posledným krokom, ktorý Cheves urobil po nástupe do úradu, bola pôžička vo výške 2 miliónov USD, splatná o tri roky z európskych finančných domov, prevažne z Veľkej Británie. Všetky tieto kroky boli vykonané a uskutočnené v priebehu prvých 70 dní jeho úradu a ako Cheves povedal: „*Tieto kroky pozdvihli banku do stavu bezpečia a dokonca jej dali aj istú mieru sily*“⁴⁸

⁴⁷ CATTERALL, Ralph. *The Second Bank of the United States*. Chicago : The University of Chicago press, 1903. s 74.

⁴⁸ NILES, John. *Documents, Essays, and Facts together with Notices of the arts and manufactures, and a record of the events of the time. VOL. XXIII*. Baltimore : Franklin Press. s. 95.

2.2 Výsledky pôsobenia Langdona Chevesa

Cheves sa v rámci investovania ešte v priebehu roka 1820 rozhodol poskytnúť vláde pôžičku vo výške 2 miliónov USD pri 6% úroku. O rok neskôr poskytol ďalšiu vo výške 4 miliónov s úrokom 5%. Obe tieto pôžičky nepozostávali z kovov ale z bankoviek, čiže neznižovali už beztak nízku úroveň rezerv. Dosiahol tak omnoho transparentnejšiu investíciu akou boli v tom čase komerčné úvery. Efektívne znížil kapitál, ktorým banka mohla disponovať, na približne 8 miliónov USD, ktoré mohol následne prerozdeliť medzi pobočky a tie ich mohli ďalej poskytovať domácnostiam a podnikateľom. Vedľajším efektom zníženia voľného kapitálu však bol samozrejme zvýšený úrok.⁴⁹ Langdon Cheves bol síce veľmi schopný manažér, ktorému sa podarilo konsolidovať stav centrálnej banky, no cenou za to bol obrovský prepád popularity medzi bežnými občanmi, často krát dlžníkmi, ktorí sa počas Chevesovho riadenia jednak nevedeli dostať ku svojim vkladom v kovoch v plnej miere, a na druhej strane, ak potreboval požičať, úrok bol omnoho vyšší ako pri predošlom manažmente.

Cheves sa zároveň rozhodol pre ambiciózny plán poskytovania pôžičiek podľa novej, transparentnejšej metodiky. Tento systém je možno najlepšie načrtnúť na príklade. Banka ako veriteľ a klient ako dlžník vyjednávajú podmienky poskytnutia pôžičky. Podľa tejto metodiky mala banka za úlohu vyplatiť prostriedky v bankovkách tej banky, ktorú určil dlžník ako banku, ktorej bankovkami bude on splácať dlh.⁵⁰ Tento systém samozrejme nefungoval v plnej miere, pretože sa nedalo zaručiť jednak, že banka bude mať dostatok prostriedkov v bankovkách určenej banky a na druhej strane, tiež nemohla vymáhať splatenie dlhu v plnej miere, len bankovkami tejto banky. Šlo skôr o metodiku, ktorej sa pobočky mali držať. Táto schéma priniesla dva efekty pre banku. Prvým efektom bolo zvýšenie bezpečnosti banky, pretože sama sa tak poistila proti možným špekuláciám zo strany klienta, ktorý by sa rozhodol splácať úver v znehodnotených bankovkách, ktoré boli ťažko vymáhateľné. Banka bola čiastočne zabezpečená, pretože ak by aj takejto výmene došlo, samotný klient by sa dostal ku bankovkám, ktoré by sám nevedel premeniť na použiteľnú hotovosť bez toho, aby sa nevzdal časti hodnoty v podobe marže sprostredkovateľovi. Banka sa eventuálne sama čiastočne poistila pred špekulatívnymi pôžičkami. Druhým efektom bolo, že pokiaľ sa klient rozhodol platiť bankovkami inej

⁴⁹ CATTERALL, Ralph. *The Second Bank of the United States*. Chicago : The University of Chicago press, 1903. s 73.

⁵⁰ NILES, John. *Documents, Essays, and Facts together with Notices of the arts and manufactures, and a record of the events of the time*. VOL. XXIII, Baltimore : Franklin Press. s. 92-95.

banky ako bolo uvedené v zmluve, bol nútený platiť sankcie, čo navyšovalo príjem centrálnej banky. Od sankcií bol, prirodzene, uchránený v prípade, že splácal úver buď bankovkami samotnej centrálnej banky, alebo inými vysoko bezpečnými bankovkami, ktoré bola banka schopná zameniť bez poplatku. V praxi to fungovalo tak, že pokiaľ dlžník splácal bankovkami inej banky, pôsobiacej v tom istom meste bol od sankcie oslobodený.⁵¹

Ak by sme chceli charakterizovať Chevesovu politiku jedným slovom, tak by to bola reštrikcia. Jeho kroky síce nespádajú do tejto kategórie opatrení v plnej miere, avšak aj tie, ktoré by sme nezaradili k reštrikčným opatreniam v prvej línii, v kombinácii s inými opatreniami tento účel nadobúdali. Dá sa povedať, že Cheves verejne spustil krízový manažment banky. Čo to však znamenalo pre americký trh a hospodárstvo? V americkej historiografii sa rok 1819 označuje slovom panika. Podnikatelia, statkári, obchodníci a aj domácnosti, všetci sa zrazu ocitli v novej realite. Realite, ktorá nesľubovala lacné a dostupné úvery, realite sprevádzanej vysokými dividendami z tejto čiastočne štátnej spoločnosti. V skratke, Cheves naplno ukázal spoločnosti, že bankový systém nie je v poriadku. Tak ako každý bankový systém nezaložený na 100% krytí rezerv, aj ten americký reagoval veľmi prudko na tieto signály. Prakticky všetky zložky trhu sa okamžite snažili dostať svoje vklady z banky do svojej držby, samozrejme v kovoch. Zo zákona na to mali právo, nakoľko bolo protiústavné nevyplácať vklady na požiadanie v akejkolvek vyžiadanej forme. To spôsobovalo tlak na rezervy už beztak vyčerpaných bánk, čo doviedlo bankový sektor ku jeho zatvoreniu. V máji 1819 zatvorili banky svoje dvere pred všetkými veriteľmi. V amerických dejinách šlo o periodicky sa opakujúci jav, kedy všetky banky odmietli zamieňať svoje bankovky a šeky za zlato a striebro v plnej hodnote. Počas bankových paník v prvej polovici 19. storočia americké banky zastavili platby. Neodmietli úplne vyplácať kovy, len odmietli vyplatiť jeden dolár v minci za dolárovú bankovku. Podľa legislatívy a federálneho zákona nezbankrotovali, dokonca ani sa nedostali do sporu s vládou. Síce konali protizákonne, no keďže tak konali všetky banky naraz, efektívnosť tohto zákona ostala bezzubá a keď sa ku nim pridala aj kvázi-centrálna banka tak tento zákon ostal definitívne len na papieri. Aj preto je potrebné brať do úvahy, že Chevesova obnova rezerv a kreditu boli čiastočne aj výsledkom tejto paniky.

Takto by sa dalo v skratke zhodnotiť Chevesovo riadenie Bank of the United States. Zdá sa, že jeho cieľom nebolo nejako výrazne obchodovať na trhu za účelom zisku.

⁵¹ CATTERALL, Ralph. *The first six years of the Second Bank of the United States*. Chicago : The university of Chicago press, 1902. s. 71.

Jeho politika bola extrémne konzervatívna, preto v minulosti nikdy nebol posudzovaný ako bankár, ale skôr ako tvorca mechanizmov určených na obnovu dominantnej pozície BUS na trhu akú pri svojom vzniku zastávala. V tomto ohľade bol absolútne úspešný. Ako bankár a investor však musí byť spochybňovaný v mnohých ohľadoch. Na jednej strane síce obnovil kapitál banky, no pre svoju konzervatívnu politiku, ktorá sa premietla ku prepadu zisku, sa rozhodol nevyplácať dividendy až pokiaľ nebude kapitál banky opäť v poriadku. Napriek množstvu nesplatených pôžičiek v pobočke Baltimore, ktoré Smith, Buchanan a McCulloch využili na nákup akcií banky, sa nerozhodol tieto akcie zavrhnúť, ale naopak, rozhodol sa ich skúpiť, čo predstavovalo nákup 37 954 vlastných akcií⁵² v hodnote 3 795 400 USD. Vlastný kapitál súčasne ešte viac zredukoval investovaním do dlhu Spojených štátov. Na jednej strane sa snažil čo najskôr obnoviť kapitál banky, no na strane druhej, svojimi opatreniami ho sám zásadne znižoval. Jeho investície však boli extrémne bezpečné, čiže eventuálne priniesli aj zisk.

Cheves počas celého svojho obdobia kontinuálne vytláčal nekompetentných úradníkov z úradu, pričom sa nevyhýbal žalobám voči úradníkom, ktorí sa dopúšťali trestných činov. Už v prvom roku po vstupe do úradu odstúpil pokladník Jonathan Smith, v máji 1819 boli donútení odstúpiť aj McCulloch a Buchanan z Baltimorskej pobočky. Riaditelia pobočiek boli vymenení a v Baltimore bol dosadený aj nový prezident pobočky. Bank of the United States následne zažalovala Buchanana, Williamsa a McCullocha z podozrenia zo spáchania bankového podvodu. Tieto žaloby boli prejednávané v roku 1821 v štáte Maryland. Nižší súd uznal obžalovaných vinnými, no odvolací súd verdikt zmenil. Cheves však opätovne podal žalobu, ktorá sa prejednávala opäť v Marylande v roku 1823. Nižší súd opäť vyniesol rozsudok vinný, čo potvrdil aj odvolací súd a obžalovaní nastúpili do výkonu trestu.⁵³

Podobné žaloby boli podané aj na pokladníka v pobočne Middletown, Connecticut pre podozrenie z falšovania. V Louisville, Kentucky sa Cheves rozhodol zásadne premiešať radu guvernérov. Rozšíril radu z dovtedajších deväť riaditeľov na trinásť pričom si kreslo udržali len štyria riaditelia.⁵⁴

⁵² NILES, John. *Documents, Essays, and Facts together with Notices of the arts and manufactures, and a record of the events of the time. VOL. XXIII.* Baltimore : Franklin Press. s. 165.

⁵³ Tamže, s. 260.

⁵⁴ Tamže, s. 405.

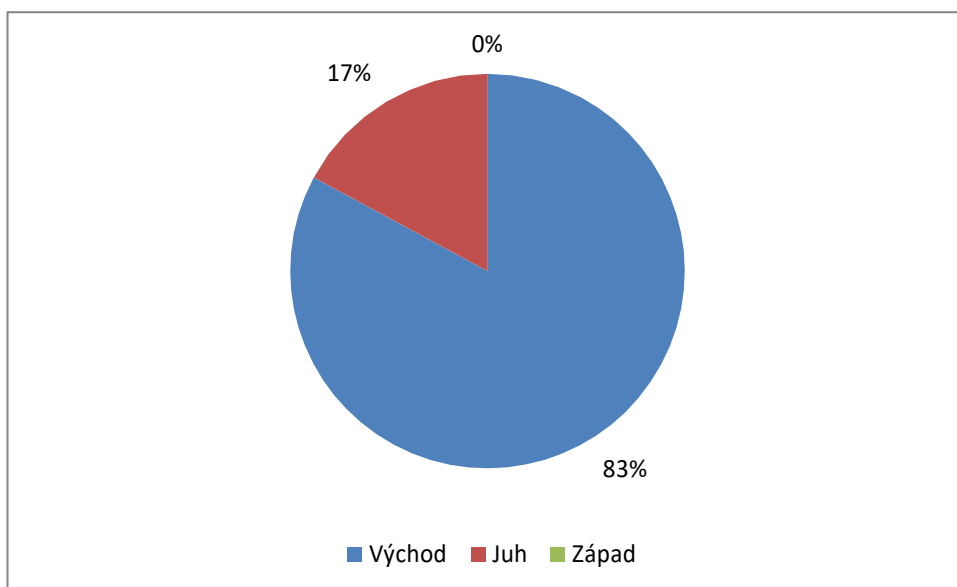
2.3 Odstúpenie Chevesa z postu prezidenta Second Bank of the United States

Výsledky reštrikcie sa dostavili dva roky po nástupe Langdona Chevesa. 1.1 1821 dosiahla banka zisk 3 550 000 USD, ktorý banka presunula do fondu na vykrytie straty z predošlých rokov. Od tohto roku banka opätovne začala vyplácať dividendy vo výške jedného percenta. Banke sa podarilo fixovať kapitál jednotlivých pobočiek na juhu aj severe krajiny. Západ a Baltimore ešte stále nemohli poskytovať pôžičky v dôsledku ich prehnane expanzívnej politiky z predošlých rokov.⁵⁵

Tabuľka 3 Rozdelenie voľného kapitálu medzi jednotlivé pobočky Bank of the United States

Pobočka	USD	Pobočka	USD
Philadelphia	24 246 306	Fayetteville	500 000
Portsmouth	200 000	Charleston	1 500 000
Boston	1 500 000	Savannah	1 000 000
Providence	350 000	Lexington	0
Middletown	200 000	Louisville	0
New York	2 500 000	Chillicothe	0
Baltimore	0	Cincinnati	0
Washington	500 000	New Orleans	1 000 000
Richmond	1 000 000	Pittsburg	0
Norfolk	500 000		

Graf1 Percentuálne rozdelenie voľného kapitálu medzi regióny USA

⁵⁵ NILES, John. *Documents, Essays, and Facts together with Notices of the arts and manufactures, and a record of the events of the time. VOL. XXIII.* Baltimore : Franklin Press. s. 82.

V roku 1823 bolo Chevesovo dielo dokončené a on mohol pokojne odísť zo svojho postu. Ba čo viac, jeho reštriktívna politika rezultujúca slabé zisky pre akcionárov, vznikla radu kritiky voči nemu medzi členmi predstavenstva. Jeho rozhodnutie odstúpiť posilnilo aj lokálne nepriateľstvo obchodných sfér Philadelphie, ktoré vyplývali z jeho južanského pôvodu. Na základe týchto dôvodov sa rozhodol odstúpiť. Vo svojom vyhlásení oznámil, že jeho rozhodnutie je stále a nemenné, pretože on sám bol rozhodnutý odstúpiť hneď ako bude stav banky ozdravený do pôvodného stavu. V októbri 1823 tak vytvoril stručnú správu o stave banky a odstúpil z pozície prezidenta Bank of the United States.⁵⁶ Jeho nástupcom a zároveň aj posledným prezidentom Bank of the United States sa stal Nicholas Biddle, ktorý viedol banku až do nepredĺženia a vypršania platnosti jej zakladajúcej listiny v roku 1836. Langdon Cheves bol menovaný za vrchného komisára pohľadávok, vyplývajúcich zo zmluve v Gente z roku 1814.⁵⁷ Gentský mier bola mierová zmluva podpísaná 24. decembra 1814 medzi Veľkou Britániou a Spojenými štátmi americkými, ktorá ukončila britsko-americkú vojnu, ktorá vypukla v roku 1812. Dohoda obnovila predvojnový status quo a bola ratifikovaná britským parlamentom aj americkým Kongresom. Okrem iného sa Británia zaviazala vrátiť USA zadržaných otrokov, o niekoľko rokov neskôr sa však rozhodla radšej vyplatiť čiastku 1,2 milióna dolárov. Tento transfer mal na starosti práve Langdon Cheves. Nasledujúci rok 1824 bol Cheves vyzvaný ku opätovnému vstupu do politiky ako kandidát demokraticko-republikánskej strany na prezidenta USA. Túto ponuku však odmietol. Do roku 1829 žil v Lancastri, Pennsylvania, potom sa vrátil do Južnej Karolíny, kde dožil na svojej plantáži.

⁵⁶ CATTERALL, Ralph. *The Second Bank of the United States*. Chicago : The University of Chicago press, 1903. s 91-92.

⁵⁷ LINDSAY, AG. *Diplomatic relations between the United States and Great Britain bearing on the return of negro slaves, 1783-1828*. In *Journal of Negro History*, 1920, roč. 4, s. 391–419.

Záver

Odchodom Langdona Chevesa z postu prezidenta Bank of the United States by sme mohli ohraničiť 1. fázu existencie tejto inštitúcie. Počas týchto siedmich rokov dokázala banka ustáť mnohé problémy. Jej existencia prinášala zmiešané pocity a ohlasy v spoločnosti, tieto postoje však boli viac-menej výsledkom nekompetentného vedenia v prvých rokoch jej existencie. Banka ako taká následne ukázala svoj potenciál a najmä od polovice 20-tych rokov naplno naštartovala expanzívny rast USA, ktorý bol dočasne pribrzdený až hospodárskou krízou v roku 1836.

Aj keď ani tento tretí projekt nevydržal viac ako 20 rokov, práve v poradí tretia federálna banka mala najväčší dopad na formovanie amerického finančného systému a charakteru bankovníctva v krajine. Cieľom tejto práce nebolo tvoriť stanovisko ohľadom jej fungovania alebo hodnotenie jej politiky, ale priblíženie transformácie systému komerčného bankovníctva v USA v období začiatku fungovania tejto banky. Banka ako taká už svojim vznikom priniesla na bankový trh prvú, skutočne univerzálnu, inštitúciu s federálnym dosahom. Jej pôsobenie môže vyznievať akokoľvek, no už len jej prítomnosť vytvárala tlak na väčšiu transparentnosť ostatných subjektov a značne znížila priestor na špekulácie s emitovaním bankoviek za účelom ich transferu do odľahlej časti krajiny s očakávaním, že tieto bankovky sa ku danej malej provinčnej banke už nikdy nedostanú na vyplatenie.

Banka ako taká si v priebehu prvých rokov znepriatelila vládu aj širokú verejnosť a svoj imidž už nedokázala zmeniť. V 20-tych rokoch banka síce rapídne zmenila systém svojho spravovania a vnútorného manažmentu, avšak v spoločnosti už bola odsúdená, napriek mnohým pozitívam, ktoré priniesla. Túto tému som zámerne rozšíril aj o pôsobenie Langdona Chevesa, aby som naznačil zmenu kurzu banky, ktorá, dovoľím si povedať, sa od jeho nástupu skutočne stala bankou na federálnej úrovni, nielen svojim rozsahom, v tomto meradle bola celoštátna už prakticky od svojho vzniku, ale skôr jej poslaním a vnímaním samej seba a jej schopností a možností. Tento obrat naznačuje už Chevesova politika redistribúcie rezerv jednotlivých bánk, no v plnej miere sa prejavila až v pôsobení Nicholasa Biddla. Ten banku skutočne transformoval do pozície centrálnej banky s univerzálnym dosahom a nástrojmi na usmerňovanie hospodárstva Spojených štátov amerických.

V súčasnom ponímaní centrálna banka nie je zvyčajne súperom komerčných bánk na trhu. Na začiatku 19. storočia však nikde na svete centrálna banka v súčasnom ponímaní neexistovala. Každá jedna, či už štátna, alebo proste len najväčšia banková inštitúcia, bola aspoň čiastočne zainvolvovaná v komerčnom podnikaní, pričom neexistovala ani jedna banka, ktorej cieľom by nebolo dosiahnutie zisku. Aj preto je potrebné uviesť si náročnosť pozície, v akej sa Bank of the United States nachádzala. Na jednej strane inštitúcia ustanovená vládou Spojených štátov amerických za účelom koordinácie a podpory hospodárstva, ktorá súčasne emitovala vlastné akcie a jej samotná existencia závisela od vkladu a názoru jej akcionárov, ktorými boli súkromné osoby - podnikatelia a investori hľadajúci zisk. Medzi týmito dvoma prúdmi banka nemohla efektívne fungovať a to sa jej stalo aj osudným. Hoci sa jej podarilo relatívne slušne napomáhať rastu amerického hospodárstva počas takmer dvoch tretín svojho 20 ročného mandátu, jej renomé, ktoré v spoločnosti extrémne utrpelo počas riadenia Chevesom, sa nepodarilo napraviť. Banka sa ako taká stala predmetom politickej agendy a jedným z hlavných bodov politického programu kandidáta a neskôr aj dvojnásobného prezidenta USA Andrewa Jacksona.

Zoznam použitej literatúry

Literárne zdroje:

ADAMS, Francis A. *John Quincy Adams, Memoirs, Comprising portions of his diary from 1795 to 1848*. Philadelphia : J. B. Lippincott & Co., 1875. 574 s.

BROWN, Kenneth. *Stephen Girard, Promoter of the Second Bank of the United States*. In *Journal of Economic History* , 1942, roč. 2, č. 2. s. 125–32.

CATTERALL, Ralph. *The first six years of the Second Bank of the United States*. Chicago : The university of Chicago press, 1902. 490 s.

CATTERALL, Ralph. *The Second Bank of the United States*. Chicago : The University of Chicago press, 1903. 560 s.

HAMMOND, Bray. *Banks and Politics in America from the Revolution to the Civil War*. Princeton : Princeton University Press. 1991. 784 s. ISBN 978-0691005539.

HOLDSWORTH, John – DEWEY, Davis: *The First and Second Banks of the United States*. Washington : Kessinger Publishing, LLC. 2008. 316 s. ISBN 978-1436561471.

HUFF, Archie Vernon. *Langdon Cheves of South Carolina*. Columbia: University of South Carolina Press, 1977. 276 s.

LINDSAY, AG. *Diplomatic relations between the United States and Great Britain bearing on the return of negro slaves, 1783-1828*. In *Journal of Negro History*, 1920, roč. 4, s. 391–419.

NILES, John. *Documents, Essays, and Facts tohether with Notices of the arts and manufactures, and a record of the events of the time. VOL. XXIII*. Baltimore : Franklin Press, 1844. 384 s.

NILES, John. *Documents, Essays, and Facts tohether with Notices of the arts and manufactures, and a record of the events of the time. VOL. XVI*. Baltimore : Franklin Press, 1844. 257 s.

ROTHBARD, Murray Newton. *A History of Money and Banking in the United States: The colonial Era to World War II*. Auburn : Ludwig Von Mises Institute. 2002. 510 s.

Vedecký časopis FINANČNÉ TRHY, Bratislava, Derivat 2018, ISSN 1336-5711, 2/2018

ROTHBARD, Murray Newton: *Panic of 1819: Reactions and Policies*. Thousand Oaks : BN Publishing. 2012. s. 292. ISBN 978-1607964773.

Internetové zdroje

[http://en.wikipedia.org/wiki/Treasury_Note_\(19th_century\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Treasury_Note_(19th_century))

UNITED STATES CONGRESS. *Gales and Seaton's Register of debates in Congress*. part I. vol. XIII. Washington : Gales & Seaton, 1829. 664 s. [online].

Dostupné na: <[https://memory.loc.gov/cgi-](https://memory.loc.gov/cgi-bin/ampage?collId=llrd&fileName=008/llrd008.db&recNum=4)

[bin/ampage?collId=llrd&fileName=008/llrd008.db&recNum=4](https://memory.loc.gov/cgi-bin/ampage?collId=llrd&fileName=008/llrd008.db&recNum=4)>

Ing. Mgr. Peter Baláži, PhD.
Ekonomická univerzita v Bratislave
Národohospodárska fakulta, Katedra financií
852 35 Bratislava 5
Email : peter.balazi@gmail.com